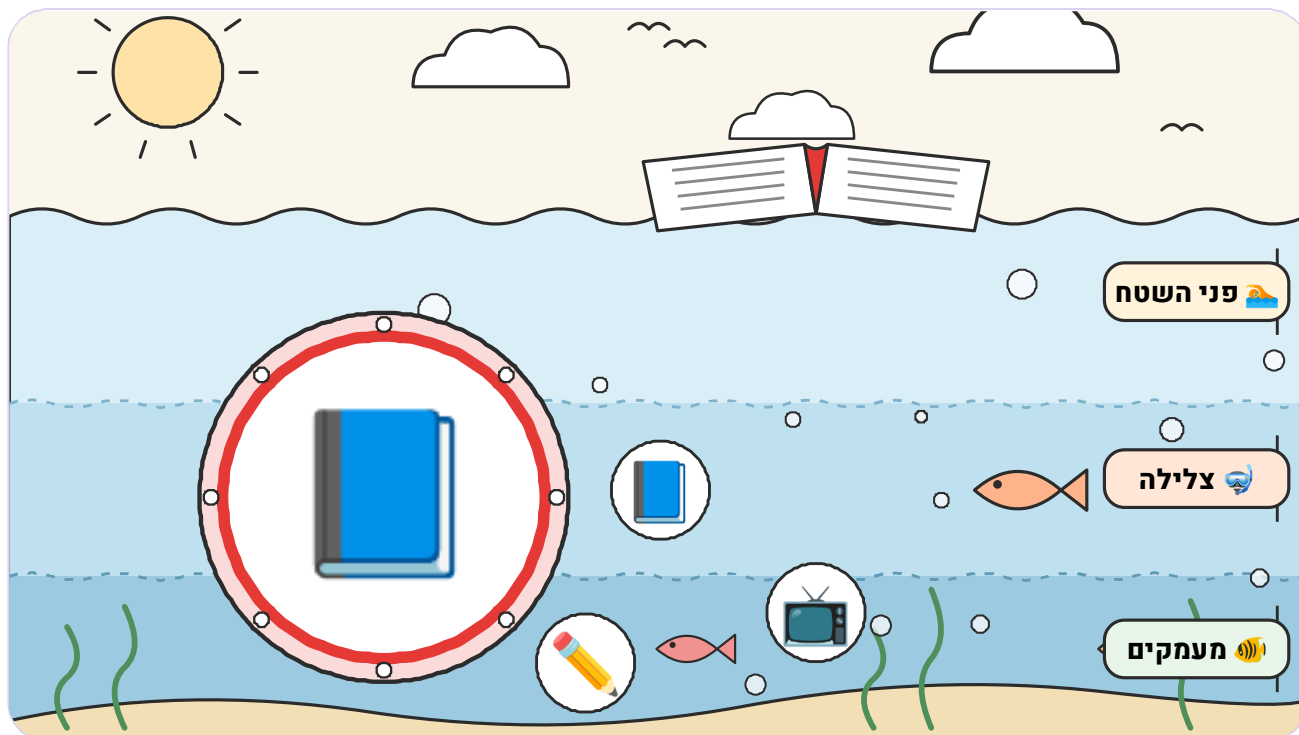

חוברת מלמיד • קריאה והבנה • עולים (עברית בניקוד + מילון)

מנגה ואנימה: לקרוא מימין לשמאל

מה ההבדל בין מנגה לאנימה ומי קהל היעד, הכרך שנפתח מהסוף, האמן שהפך ציור לתעשייה, ומה עדיף – כתוביות או דיבוב? – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

שם:

כיתה:

תאריך:

טקסט ושאלות

- 10 הטקסט: האמן עם הרבה עמודים
- 11 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 12 חלק ב' – צלילה
- 14 חלק ג' – מעמקים
- 16 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מפתח תשובות למורה

כלים לקריאה

- 6 דף האסטרטגיות
- 7 מפת הצלילה
- 8 סימניות לגזירה
- 9 כרטיסי מילים לקיפול

איה משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוזרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

עולים

עובד גם בשחורלבן

ניסוח לבנים ולבנות

להדפסה

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה – עולים. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- להבחין בין מנגה (קומיקס יפני מודפס) לאנימה (הנפשה יפנית על המסך) כמדיומים ולא כז'אנרים, ולהבין שקהל יעד הוא המלצה ולא גדר.
- לאתר מידע בטקסט ובטבלה, להסיק מסקנות מבחירות של דמות ולזהות את מבנה הטיעון: טענה, נימוק, טענת נגד, הפרכה ומסקנה.
- לנסח עמדה מנומקת בשאלה 'כתוביות או דיבוב?', להתייחס גם לטיעון החזק של הצד השני ולהבין שכל תרגום הוא גם פרשנות.

גרסה קצרה – 10 דקות

מראים עמוד מנגה ושואלים מאיפה מתחילים, ומסבירים בשני משפטים: מנגה היא קומיקס יפני מודפס שקוראים מימין לשמאל, ואנימה היא הנפשה יפנית על המסך, ושתייהן מדיומים ולא ז'אנרים. קוראים את הפסקה על קהל יעד ('המלצה, לא גדר') ומזכירים לבדוק דירוג גיל עם ההורים. מסיימים בהצבעה ובמשפט נימוק אחד: כתוביות או דיבוב, ומתי?

שאלת פתיחה לכיתה

הרימו יד: מי קרא/ה פעם ספר מצויר? מי צפה/תה בסדרה מצוירת? האם זה אותו דבר? ואם הייתם מקבלים ספר שנראה כאילו הוא נפתח 'מהסוף', מה הייתם עושים?

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

חוסן ויצירה: גש"ר מאח"ד • עש"ן ד"ק • מעש"ה

גש"ר מאח"ד לקורא/ת: הכרך נפתח מהסוף והדמויות קופצות מהדף? גוף – יושבים בנוח; שכל – לומדים כיוון קריאה חדש; רגש – מתחברים לדמות; אמונה וערכים – כתוביות או דיבוב? שומעים את שני הצדדים ובוחרים; חברה – מועדון קריאה; דמיון – מציירים בעצמנו. מעש"ה מופיע בהתנהגות של פלור כלפי יובל: מחויבות ('אני כאן איתך'), עידוד לפעולה ('תן לעיניים שני פרקים'), שאלות (מה קשה לך? מה עוזר לך?) והבניית רצף (מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה: מועדון ביום רביעי). כשוויכוח על כתוביות ודיבוב מתלהט, אפשר להשתמש בעש"ן ד"ק: ע – עצור, ש – שרירים (מכווצים אגרופים ומשחררים לאט), נ – נשימה (שאיפה איטית ונשיפה ארוכה), ד – דיבור עצמי ('אפשר לחשוב אחרת ועדיין להיות חברים'), ק – קדימה (בוחרים צעד קטן אחד וממשיכים: מסכמים את הטיעון של הצד השני). הכרך נפתח מהסוף והדמויות קופצות מהדף? גש"ר מאח"ד לקורא/ת: גוף – יושבים בנוח, שכל – לומדים כיוון קריאה חדש, רגש – מתחברים לדמות, חברה – מועדון קריאה, דמיון – מציירים בעצמנו, ובחירה – כתוביות או דיבוב? שומעים את שני הצדדים.

מערך שיעור - 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה וצלילה ראשונה	שאלת הפתיחה: מי קרא/ה ספר מצויר ומי צפה/תה בסדרה מצוירת, והאם זה אותו דבר. מציגים כרך מנגה או צילום של עמוד, ושואלים: מאיפה מתחילים? מציגים את שלושת מפלסי הצלילה: פני המים, צלילה ומעמקים.
10	מנגה, אנימה וקהלי יעד (טבלה)	קריאת טקסט המידע עם הטבלה. בתחנת העצירה ממקמים בטבלה סיפור שהתלמידים והתלמידות מכירים, בלי שמות של יצירות. מדגישים: מדיום ולא ז'אנר, המלצה ולא גדר, ובדיקת דירוג גיל יחד עם ההורים. ממיינים: קרוב לעולם המנגה או לעולם האנימה.
10	הכרך שנפתח מהסוף (סיפור)	קריאה בקול של סיפורו של יובל, עם עצירה אחרי פסקה 3: מה פלור עושה שעוזר לו להמשיך בלי להתבייש? מחברים לגש"ר מאח"ד לקורא/ת. מי שרוצה מנסה לקרוא עמוד מנגה מצויר על הלוח מימין לשמאל.
7	האמן שהפך ציור לתעשייה	קריאה קצרה על אמן יפני שזכה לכינוי 'אבי המנגה המודרנית' וציר זמן על הלוח: 1928, תחילת שנות ה-50, 1963, ולפי ההערכות כ-150,000 עמודים. שואלים: מה המספר מלמד ומה הוא לא מלמד? ואיך הפך המתכון 'קודם מנגה, אחר כך אנימה' לדרך עבודה של תעשייה?
9	כתוביות או דיבוב (טיעון)	קריאת הטקסט הטיעוני וזיהוי טענה, נימוק, טענת נגד, הפרכה ומסקנה. מסמנים את מילות הקישור (אולם, יתרה מזו, אף על פי ש..., לפיכך). קו עמדות בכיתה: כל אחד ואחת מסכמים במשפט את הטיעון החזק של הצד השני.
4	סיכום וכרטיס יציאה	בוחרים שאלה אחת מכרטיס היציאה. משפט סיום: 'מה אני רוצה מהצפייה או מהקריאה הזו?'

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

טיפים להנחיה

- אסטרטגיות קריאה לפי שלושת המפלסים. לפני הקריאה: מפעילים ידע קודם (מי מכיר/ה מנגה או אנימה?) וקובעים מטרת קריאה. במהלך הקריאה: עוצרים בתחנות העצירה, מסמנים מילים לא מוכרות ומשערים משמעות לפי השורש (נִפְּשׁ בהנפשה). אחרי הקריאה: פני המים (מה כתוב?), מתחת למים (למה הכותב/ת בחר/ה כך?) והמעמקים (מה אני חושב/ת?). שאלות הטריזיה ומשחקי 'נכון או לא נכון' מהחבילה מתאימים לחזרה בסוף.
- דיוק עובדתי: בחבילה אין שמות של יצירות, דמויות, אולפנים, מגזינים או מוסדות, ולכן אם תלמידים ותלמידות מזכירים שמות, מקבלים אותם בחום וממשיכים לדבר על סוגים ולא על שמות. את מספר העמודים (כ-150,000) מציגים תמיד 'לפי ההערכות'. נתוני גודל השוק של תעשיית האנימה ופריטי משחק כמו 'מי הפיץ את המונח מנגה' כדאי להשמיט, או לבדוק מול מקור עדכני לפני השימוש (לוודא). הגילים בטבלה הם הערכה כללית.
- מרחב בטוח: בשיחה על 'זה רק לבנות' או 'זה רק לילדים' עוצרים לעג בעדינות וחוזרים למשפט 'קהל יעד, לא גדר'. מזכירים שכל אחד ואחת בוחרים מה לקרוא, בתנאי שהתוכן מתאים לגיל, ובודקים זאת עם ההורים. השיעור הוא תמיכה ולא טיפול: אם עולה מצוקה, למשל חשיפה לתוכן לא מתאים או הצקות, פונים ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים. לתלמידים ולתלמידות עולים מציעים לומר מילת מפתח בשפה שלהם, אבל זה לא חובה.

הכוונה לשאלה הפתוחה – עולים

שאלות סגורות: 1 – ביפן; 2 – 1963; 3 – לצייר. בהשלמת המשפט מקבלים כל תשובה שבה יש פועל (קורא/ת או צופה) ונימוק עם 'כי', גם בשפת האם או בשילוב של שתי שפות. מעודדים לומר את המילים 'ציור' ו'ספר' בשפת האם ולכתוב אותן על הלוח לצד המילים בעברית.

מפתח תשובות למורה – עולים. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

שאלה	תשובה
1	ב. בִּיפֶן
2	א. 1963
3	ג. לְצִייר
4	1. נכון 2. לא נכון 3. נכון 4. לא נכון
6	„הוא צִייר כ־150,000 עמודים...”
7	סֵפֶר עִם צִיּוּרִים ← מִנְגָה (קוֹרָאִים); סֵדֶרָה בְּטֵלֹוּיִזְיָה ← אָנִימָה (צוּפִים); עֲמוּדִים בְּשִׁחּוּר-לֵבָן ← מִנְגָה (קוֹרָאִים); מוֹזִיקָה וְקוֹלּוֹת ← אָנִימָה (צוּפִים)
8	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג

כלים לקריאה

דרך האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

אחרי הטקסט

מספרים במילים שלי
מה קרה בהתחלה, באמצע ובסוף?

מה הרגשתי?
מה אהבתי בסיפור?

מה לומדים?
מה אני לוקח/ת איתי?

בזמן הטקסט

מסמנים מילה קשה
עיגול סביב מילה שלא הבנתי.

עוצרים וחושבים
מה קרה עד עכשיו?

מדמינים
איך זה נראה? מה הדמות מרגישה?

לפני הטקסט

מסתכלים על הכותרת
על מה הסיפור? מה אני כבר יודע/ת?

מסתכלים בתמונה
מה רואים? מה זה מספר לי?

מנחשים
מה לדעתך יקרה בסיפור?

מקרא סימנים בעיפרון

מתחבר אליי

מפתיע אותי

לא הבנתי

משפט חשוב

מילה לא מוכרת

רשימת בדיקה לקורא/ת

- ☐ קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט
- ☐ קראתי את כל הטקסט עד הסוף
- ☐ סימנתי מילה שלא הבנתי
- ☐ קראתי שוב את מה שלא היה ברור

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחיה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט קצר בניקוד

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
אמן	artist	
כינוי	nickname	
סרטים מצוירים	cartoons, animated films	
מחוץ ליפן	outside of Japan	
לפי ההערכות	according to estimates	
אמן	artist	
נולד	was born	

כלים לקריאה

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקוקו ✂

המעמקים

מעבר לשורות

- מה אני חושב/ת?
- מה הייתי עושה?
- מה למדתי?

השאלה שלי: 🖋

מנגה ואנימה: לקרוא מימין לשמאל
עולים ●

צלילה

בין השורות

- למה זה קרה?
- מה הדמות מרגישה?
- מה פירוש המילה?

השאלה שלי: 🖋

מנגה ואנימה: לקרוא מימין לשמאל
עולים ●

פני המים

כתוב בטקסט

- מי בסיפור?
- מה קרה?
- איפה ומתי?

השאלה שלי: 🖋

מנגה ואנימה: לקרוא מימין לשמאל
עולים ●

כלים לקריאה

פרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל פרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

artist	אמן
nickname	כינוי
cartoons, animated films	סרטים מצוירים
outside of Japan	מחוץ ליפן
according to estimates	לפי ההערכות
artist	אמן
was born	נולד
page	עמוד

הטקסט • טקסט קצר בדיקוד

האמן עם הרבה עמודים

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט קצר בדיקוד. אתם אוהבים סרטים מצוירים או ספרי קומיקס? מה אתם אוהבים לראות או לקרוא?
הניחוש שלי:

מילון קטן

אמן

artist

כינוי

nickname

סרטים מצוירים

cartoons, animated films

מחוץ ליפן

outside of Japan

לפי ההערכות

according to estimates

אמן

artist

הערות שלי

1 זה סיפור על אמן יפני שזכה לכינוי 'אבי המנגה' המודרנית.

2 הוא נולד ביפן בשנת 1928.

3 הוא אהב מאוד לצייר ולראות סרטים מצוירים.

4 בתחילת שנות ה-50 הוא הצליח גם מחוץ ליפן.

תחנת עצירה: עזרו רגע: מה קרה עד כאן? מה

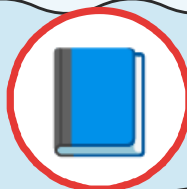
לדעתכם יקרה עכשיו?

5 בשנת 1963 יצאה סדרת האנימה הראשונה שלו בטלוויזיה.

6 לפי ההערכות, הוא צייר כ-150,000 עמודים!

7 היום אנשים בכל העולם קוראים מנגה וצופים באנימה.

8 גם אתם יכולים לצייר סיפור משלכם.

שאלות לפי עומק • עולים

האמן עם הרבה עמודים

שם:

חלק א' - שחיה על פני השטח

בואו נמצא מידע בטקסט: מי, איפה ומתי?

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

1

איפה נולד האמן?

א בישראל

ב ביפן

ג באמריקה

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

2

מתי יצאה סדרת האנימה הראשונה שלו?

א 1963

ב 1928

ג 2000

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

3

מה הוא אהב לעשות?

א לבלש

ב לשחק כדורגל

ג לצייר

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

4

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	נכון ✓	לא נכון X
האמן נולד ביפן בשנת 1928.	☐	☐
האמן לא אהב סרטים מצוירים.	☐	☐
סדרת האנימה הראשונה שלו יצאה בטלוויזיה בשנת 1963.	☐	☐
האמן צייר רק 1,500 עמודים.	☐	☐

שאלות לפי עומק • עולים

האמן עם הרבה עמודים (המשך)

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

5

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

לבשל

בטלוויזיה

עמודים

לצייר

מחסן מילים:

1. הוא אהב מאוד _____ ולראות סרטים מצוירים.

2. לפי ההערכות, הוא צייר כ-150,000 _____!

3. בשנת 1963 יצאה סדרת האנימה הראשונה שלו _____.

חלק ב' - צלילה

עכשיו נחשוב יותר עמוק על הטקסט ועל המילים.

סימון בטקסט

צלילה • בין השורות

6

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את המשפט שאומר כמה עמודים צייר האמן.
- סמנו בירוק את כל השנים שיש בטקסט.
- לחצו על המשפט שאומר כמה עמודים הוא צייר

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

7

מיון: מה קשור למנגה ומה קשור לאנימה? (מיון: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

הפריט	מנגה (קוראים)	אנימה (צופים)
ספר עם ציורים	☐	☐
סדרה בטלוויזיה	☐	☐
עמודים בשחור-לבן	☐	☐
מוזיקה וקולות	☐	☐

שאלות לפי עומק • עולים

האמן עם הרבה עמודים (המשך)

קישור מושגים

צלילה • בין השורות

8

מתחן קו בין המילה בעברית למילה באנגלית

א. was born

1. עמוד

ב. page

2. סדרה

ג. the world

3. נולד

ד. series

4. העולם

מארגן גרפי

צלילה • בין השורות

9

כתבו בטבלה את השנים מהטקסט ומה קרה בכל שנה.

שנה	מה קרה?

שאלות לפי עומק • עולים

האמן עם הרבה עמודים (המשך)

שם:

חלק ג' - מעמקים

עכשיו תורכם: לחשוב, לדמיין ולספר על עצמכם.

העברה למקרה חדש

המעמקים • מעבר לשורות

10

מה נועה יכולה לעשות? איך הציונים שלה יכולים לעזור לה?

מקרה לבחינה: נועה מציינת

נועה עלתה לישראל לפני חודש. היא אוהבת לצייר מנגה. בפתה היא עוד לא מדברת הרבה עברית, והיא מרגישה לבד.

פתיחה ונימוק

המעמקים • מעבר לשורות

11

השלימו: אני אוהב/ת לקרוא / לצפות ב... כי... . אפשר לכתוב גם בשפה שלכם. ואם תרצו: איך אומרים 'ציור' ו'ספר' בשפה שלכם?

כלי חסן

המעמקים • מעבר לשורות

12

כשקשה לנו, יש כמה דרכים שעוזרות. דרך אחת היא דמיון: לצייר או לדמיין סיפור. כתבו 2 משפטים: מה אתם מציירים או מדמיינים כשקשה לכם?

שאלות לפי עומק • עולים

האָמן עִם הַרְבֵּה עֲמוּדִים (המשך)

שיח בכיתה

המעמקים • מעבר לשורות

13

מעגל שיח

- יוכל חשב שהכרך הודפס הפוך, ופִּלּוֹר סִיפָּרָה לוֹ שָׁגם היא התבלבלה בפעם הראשונה. למה קל יותר ללמוד דבר חדש ממי שמודה בטעות משלו/ה? מתי זה קרה לכם?
- 'קהל יעד, לא גדר': האם קרה לכם שוויתרתם על ספר, סדרה או תחביב כי אמרו לכם שזה 'לא בשבילכם'? מה הייתם אומרים היום לחבר או לחברה במצב כזה?

ייצוג חזותי

המעמקים • מעבר לשורות

14

ציירו סיפור מנגה קצר ב-3 ריבועים. זכרו: קוראים מימין לשמאל!

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת לספר איפה ומתי נולד האמן.
			אני יודע/ת למצוא שנים ומספרים בטקסט.
			אני יודע/ת להגיד במלים פשוטות מה זה מנגה ואנימה.

כרטיס יציאה

מנגה ואנימה: לקרוא מימין לשמאל • עולים

שם:

כיתה:

תאריך:

1. מלה חדשה שלמדתי היום: __

2. דבר אחד מעניין על האמן: __

3. אני אוהב/ת לצייר / לקרוא / לצפות ב: __

כמה נהניתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

בודקים את עצמנו + כְּרִטִּיס יְצִיאָה

בודקים את עצמנו + כְּרִטִּיס יְצִיאָה (המשך)

יצרה: רוית ראש בן ישי

לצלול פנימה • מנגה ואנימה: לקרוא מימין לשמאל • חוברת תלמיד

לעולים

